

İslam Sanatına Kısa Bakış

Sanat insanın üretkenliğini kullanarak bir duygu ve düşünceyi olabilecek en güzel, estetik formda ortaya koyduğu anlatımlardır. Sanat birçok açıdan insanın hayatına dokunur. Dünya tarihine baktığımızda duygu düşünce inanç aktarmada kullanılan en ekili araçlardan biri şüphesiz ki, sanattır. Din insanların tüm hayatını düzenleyen ahlak ve etik yargısı oluşturan bir mefhum olması ile sanat anlayışına da etki ederek kendisine has İslam sanat anlayışı kavramını ortaya çıkarmıştır.

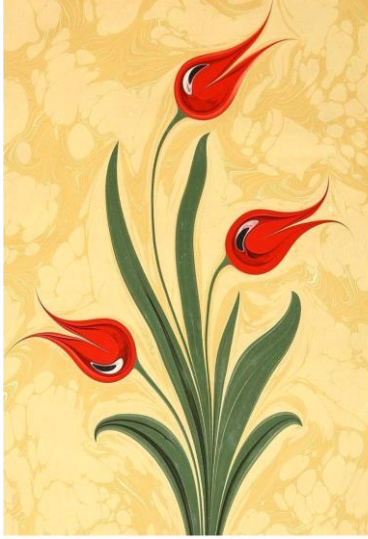
İnsanın tabiatından gelen fitri bir sanat duygusu vardır. Bu faaliyetlerin meşrulaştırılması Allah'ın Cemal sıfatı ile olmuştur. Sanat kavramının geniş bir yelpazesi vardır. Bir şeyin sanat olması için insan elinden çıkması ve estetik güzelliğinin olması gerekir. İslam sanat anlayışının özü, en büyük sanatkâr Yüce Allah'tır, anlayışı üzerinedir. İslam sanatı dünyadaki güzeli göstererek Yaraticının kudretini hatırlamak, onu anlamayı sağlamak, dünya hayatını güzelleştirmek üzerine kurulmuştur.

Kur'an-ı Kerim'de güzellik ve sanat kelimeleri ile ilgili birçok kavram ve ayet geçmektedir. Secde Suresi'nin yedinci ayetinde "O yarattığı her şeyi güzel yapmış..." buyrulur. Aynı şekilde İsrâ Suresi'nin elli üçüncü ayetinde "İnanan kullarıma söyle; en güzel şekilde konuşsunlar" ibaresi, kişinin konuşurken 'güzel' konuşması gerektiğine işaret eder. Müslüman toplumlarındaki iyilik ve güzellik anlayışının özünde Kur'an ve hadisler vardır. Kur'an özellikle güzel okunduğunda kalbe huzur verir. Âyetlerin anlam ve biçim bütünlüğü Allah'ın izzet ve azametini hissettirir. Allah kesinlikle bilgi nesnesi olamaz. O'nun yalnızca tezahürlerini görebiliriz. İslam bunu sanatla dışarıya vurmuştur. Kur'an'ın vurguladığı bu husus İslâm sanat anlayışının özünü oluşturur.

Müslümanlar, İslamiyet'in doğduğu yıllardan günümüze kadar fethedilen topraklardaki sanat anlayışından istifade ederek İslam sanat anlayışını ortaya koymuşlardır. Pagan putperestliğinden olumsuz etkilenmemek için İslam dininde heykeltraşlık gelişmemiştir. Mimari sanatı, hanlar, kervansaraylar, camilerde görülür. Hat, minyatür, ahşap işlemeciliği, ebru, tezhip sanatı başlıca İslam sanat eserlerinin verildiği dallardır.

Ülkemizde mimari eser denince akla ilk Osmanlı klasik döneminde yapılan özellikle Mimar Sinan'ın eserleri gelmektedir. Selimiye ve Süleymaniye gibi sadece camiler değil

köprüler, kervansaraylar, türbeler bu açıdan önemlidir. Hat sanatı ise sadece Kur'an ve yazma eserlerde değil hemen hemen cami, anıtmezar gibi birçok yapıda karşımıza çıkmaktadır.

Görseller:

<https://tr.pinterest.com/pin/403987029064424583/> [Erişim Tarihi: 23.01.2025]

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/eski-cami-hat-yazilariyla-ziyaretlerini-gecmise-yolculugacikariyor/2238442> [Erişim Tarihi: 23.01.2025]